

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 4To/154/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1612010112
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 02. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Tibor Kubík
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2013:1612010112.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Tibora Kubíka a sudcov JUDr. Karola Kováča a JUDr. Richarda Molnára, v trestnej veci obžalovaného S. V. a spol., pre zločin vydierania spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 189 ods. 1 Tr. zák., o odvolaní okresného prokurátora proti rozsudku Okresného súdu Malacky zo dňa 13.09.2012, sp. zn. 3T/53/2012, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 07.02.2013, takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por. z r u š u j e sa napadnutý rozsudok v celom rozsahu.

Podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec sa v r a c i a súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom boli obžalovaní S. V., nar. XX.XX.XXXX v F. a M. Q., nar. XX.XX.XXXX v F., podľa § 285 písm. c/ Tr. por. oslobodení spod obžaloby Okresného prokurátora Malacky sp. zn. 1Pv 433/2010 zo dňa 06.03.2012 pre zločin vydierania spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 189 ods. 1 Tr. zák., ktorého sa mali dopustiť na tom skutkovom základe, že

presne nezisteného dňa v mesiaci január 2008 v dopoludňajších hodinách v Českej republike v meste Hodonín na N. ulici pri predajni potravín „N.“ po tom, ako s ďalšími doposiaľ neustálenými osobami mužského pohlavia hovoriacimi po slovensky vytiahli poškodeného T. H. a poškodeného F. H. z osobného motorového vozidla zn. U. S., fyzicky ich napadli kopajúc ich do oblasti hlavy a ďalších častí tela, po čom ich prinútili nastúpiť do pristaveného motorového vozidla, následne ich odviezli na L. ulicu v meste Hodonín, kde pokračovali vo fyzickom útoku udierajúc ich päšťami a kopajúc ich najmä do oblasti chrbta a hlavy, a počas tohto útoku oboch poškodených nútili podpísať čistý list papiera a následne ich prepustili,

nakoľko nebolo preukázané, že skutok spáchali obžalovaní.

Proti tomuto rozsudku ihneď po jeho vyhlásení podal ústne do zápisnice odvolanie intervenujúci prokurátor, ktoré písomne odôvodnil podaním zo dňa 07.11.2012, doručeným súdu prvého stupňa dňa 09.11.2012.

V dôvodoch svojho odvolania prokurátor uviedol, že z vykonaného dokazovania v prípravnom konaní, ako aj na hlavnom pojednávaní pred prvostupňovým súdom bolo dokázané, že motívom konania obžalovaných boli nezhody medzi Y. N. Y. a poškodenými T. H. a F. H., ktorí boli pacientmi menovaného lekára. Nasvedčuje tomu aj skutočnosť, že ku skutku nie náhodou došlo pri garáži svedka Y. N. Y. a za jeho rovnako nie náhodnej prítomnosti. I keď Y. N. Y. svoju nie náhodnú prítomnosť popiera, jeho správanie na mieste činu tomu nasvedčuje. Ako sám vo svojej výpovedi uviedol, konflikt medzi útočníkmi a poškodenými trval cca 4 minúty, čo je pomerne dosť dlhý čas na to, aby skutok oznámil

polícii, resp. zavolať pomoc, a navyše, keď išlo o jeho pacientov. Podľa okresného prokurátora je zarážajúce, že poškodeným neposkytol po útoku potrebnú pomoc, čo vzhľadom na jeho povolanie bolo jeho povinnosťou.

Prítomnosť obvinených na mieste činu, ako aj motív ich konania potvrdil svedok Y. F., ktorý napriek tomu, že v prípravnom konaní pred vyšetrovateľom využil svoje právo nevypovedať z dôvodu hrozby trestného stíhania osoby, na hlavnom pojednávaní svoje rozhodnutie zmenil a uviedol, že obžalovaných pozná a bol s nimi v Českej republike pomôcť doktorovi, ktorého práve poškodení mali vydierať. Taktiež uviedol, že sedel v aute s S. V., zatiaľ čo v garáži, za prítomnosti doktora, ďalšie osoby dohovárali poškodeným. Následne im mal doktor povedať, že je to vybavené. Dôvodom ich prítomnosti na mieste činu bolo zastrašenie poškodených. On sám fyzické násilie nevidel, ako ani žiadne zranenia na poškodených. Vo vzťahu k obžalovanému M. Q. uviedol, že sa už nepamätá, kde sa v čase skutku nachádzal, pripustil však, že mohol s nimi byť v aute. Podľa okresného prokurátora je z jeho výpovede možné vyvodiť nepochybne záver o tom, prečo boli obžalovaní spolu so svedkom Y. F. a s ďalšími nestotožnenými osobami za poškodenými, kto ich najal, z akého dôvodu a aká bola ich úloha. Jeho výpoveď korešponduje s výpoveďami poškodených s tým rozdielom, že útoku sa podľa poškodených dopustili osobne obžalovaní spolu s ďalšími osobami. Keby tomu tak nebolo a sedeli by v aute, ako to uviedol svedok Y. F., poškodení by na fotografiách neopoznali obžalovaných S. V. a M. Q.. Práve rekognícia podľa fotografií, i keď podľa zápisnice z vykonania tohto úkonu nevyznela úplne jasne a jednoznačne, viedla k tomu, že osoby obžalovaných boli stotožnené. Výsledky dokazovania na území Slovenskej republiky sa v plnej miere zhodujú s výsledkami dokazovania na území Českej republiky v odovzdávacom spisovom materiáli.

Podľa okresného prokurátora sa s poukazom na uvedené skutočnosti prvostupňový súd nedostatočne vysporiadal s vykonanými dôkazmi, tieto nesprávne vyhodnotil a obžalovaných nedôvodne oslobodil spod obžaloby.

Na tomto základe preto navrhol, aby Krajský súd v Bratislave na podklade podaného odvolania zrušil napadnutý rozsudok a vrátil vec súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie.

Na podklade podaného odvolania Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (§ 315 Tr. por.) primárne nezistil dôvod na rozhodnutie podľa § 316 ods. 1, ods. 3 Tr. por., preto v zmysle § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým podal odvolateľ odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo, prihliadajúc aj na prípadné chyby odvolaním nevytýkané, ktoré by mohli odôvodniť podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., pričom dospel k záveru, že odvolanie okresného prokurátora, podané v neprospech obžalovaných, je dôvodné, aj keď z iných dôvodov, ako uvádza okresný prokurátor.

Krajský súd po preskúmaní veci a po oboznámení sa s obsahom spisového materiálu zistil, že súd prvého stupňa sa nedostatočne vysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie (§ 321 ods. 1 písm. b/ Tr. por.), majúce význam aj z hľadiska hodnotenia dôkazov založenom na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne tak, ako to predpokladá § 2 ods. 12 Tr. por., pričom v tomto kontexte možno mať dôvodné pochybnosti o správnosti skutkových zistení napadnutých výrokov, na ktorých objasnenie treba dôkazy opakovať, resp. vykonať ďalšie dôkazy (§ 321 ods. 1 písm. c/ Tr. por.).

Vychádzajúc z uvedených zistení odvolací súd vykonal vo veci neverejnú zasadnutie v súlade s ustanovením § 326 ods. 1 písm. b/ Tr. por., nakoľko pochybenia súdu prvého stupňa nebolo možné odstrániť na verejnom zasadnutí.

Z obsahu predloženého spisového materiálu Krajský súd v Bratislave zistil, že súd prvého stupňa vykonal dokazovanie prečítaním výpovedí poškodených T. H., F. H. a svedka Y. N. Y. z prípravného konania postupom podľa § 263 ods. 3 písm. a/ Tr. por. K odôvodneniu takéhoto postupu súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku uviedol, že menované osoby sa na hlavné pojednávanie napriek riadnemu predvolaniu neustanovili (poškodený F. H. okrem iného z dôvodu výkonu trestu v Českej republike). Vzhľadom na skutočnosť, že súdy Slovenskej republiky nedisponujú zákonným oprávnením donucovať cudzích štátnych občanov zdržiavajúcich sa mimo územia Slovenskej republiky k účasti na hlavnom pojednávaní, nebolo reálne ani právne možné zabezpečiť prítomnosť uvedených osôb. Z tohto dôvodu

súd skúmal možnosť prečítať ich svedecké výpovede z prípravného konania, ktoré boli vykonané cestou právnej pomoci poskytnutej orgánmi Českej republiky. V odôvodnení svojho rozsudku súd prvého stupňa ďalej uviedol, že výsluchy uvedených svedkov boli vykonané po tom, čo bol obhajca o termíne a mieste výsluchu orgánmi Českej republiky elektronickou formou upovedomený, čo preukazujú úradné záznamy a potvrdenia o zobrazení elektronickej pošty na monitore adresáta. Z toho súd potom vyvodil záver, že obhajcovi bolo umožnené osobne sa výsluchov zúčastniť, čím bolo učinené zadosť ustanoveniu § 2 ods. 10 Tr. por., keď skutočnosť, že obhajca právo účasti na výsluchoch svedkov nevyužil, je bez vplyvu na vykonanie výsluchov zákonným spôsobom, keď v spôsobe vykonania samotných výsluchov nebadáť žiadne zákonné pochybenia z hľadiska Trestného poriadku.

Na tomto základe preto súd prvého stupňa dospel k záveru, že svedecké výpovede T. H., F. H. a Y.. N. Y. je potrebné prečítať podľa § 263 ods. 3 písm. a/ Tr. por.

Podľa názoru odvolacieho súdu však podmienky na takýto procesný postup za daného stavu splnené neboli, resp. postup súdu prvého stupňa podľa § 263 ods. 3 písm. a/ Tr. por. je potrebné považovať za predčasný.

Podľa § 263 ods. 3 písm. a/ Tr. por. zápisnica o výpovedi spoluobžalovaného alebo svedka sa môže prečítať aj vtedy, ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam tohto zákona a taká osoba zomrela alebo sa stala nezvestnou, pre dlhodobý pobyt v cudzine alebo na neznámom mieste nedosiahnuteľnou, alebo ochorela na chorobu, ktorá natrvalo alebo na dlhší čas znemožňuje jej výsluch alebo ak sa taká osoba ani na opätovné predvolanie súdu k výsluchu bez dôvodného ospravedlnenia nedostaví a jej predvedenie bolo neúspešné; ak ide o výpoveď svedka, u ktorého bol v čase jeho výpovede v prípravnom konaní, ktorá sa má prečítať, dôvodný predpoklad, že na hlavnom pojednávaní ho nebude možné vypočuť, možno jeho výpoveď prečítať len vtedy, ak bol o úkone riadne upovedomený obvinený, a ak má obhajcu, jeho obhajca.

V zmysle citovaného ustanovenia záver o nedosiahnuteľnosti osoby pre dlhodobý pobyt v cudzine musí byť nespochybniteľný a musí mu zo strany súdu predchádzať vykonanie všetkých potrebných úkonov, smerujúcich k zabezpečeniu účasti svedka na hlavnom pojednávaní, ktoré takýto záver odôvodňujú. Ak má byť zabezpečená prítomnosť svedka na hlavnom pojednávaní, ktorý má trvalý pobyt na území cudzieho štátu, prípadne sa na jeho území dlhodobo zdržuje, je potrebné pri zisťovaní možnosti zabezpečenia účasti takejto osoby vychádzať z úpravy a podmienok právnej pomoci vo vzťahu k cudzine obsiahnutej v dvojstranných alebo mnohostranných medzinárodných zmluvách.

V prejednávanej trestnej veci nemožno považovať záver súdu prvého stupňa o reálnej a právnej nemožnosti zabezpečenia prítomnosti svedkov na hlavnom pojednávaní za opodstatnený a správny.

Ako vyplýva z obsahu spisu - zápisnice o hlavnom pojednávaní konanom dňa 04.06.2012, svedok Y.. N. Y. sa na predvolanie na hlavné pojednávanie v uvedený termín dostavil a po jeho odročení vzal ďalší termín hlavného pojednávania, stanovený súdom na deň 30.07.2012, na vedomie. Na tento termín sa však neustanovil a svoju neúčast' na ňom žiadnym spôsobom neospravedlnil, čo súd prvého stupňa vyhodnotil ako splnenie podmienky pre čítanie jeho výpovede podľa § 263 ods. 3 písm. a/ Tr. por., pričom zástupca okresnej prokuratúry a obhajca obžalovaného trvali na výsluchu uvedeného svedka.

Podľa názoru odvolacieho súdu nemožno takýto procesný postup prvostupňového súdu považovať za konformný s citovaným ustanovením Trestného poriadku. V tejto súvislosti odvolací súd konštatuje, že jedna neospravedlnená neúčast' svedka žijúceho v cudzine, v nijakom smere neodôvodňuje záver o jeho nedosiahnuteľnosti a teda nemožnosť jeho výsluchu nie je možné považovať za podloženú, nakoľko súd prvého stupňa nevykonal žiaden ďalší úkon smerujúci k zabezpečeniu účasti tohto svedka na hlavnom pojednávaní. Uvedené platí obzvlášť v prípade tohto svedka, keďže na predchádzajúci termín hlavného pojednávania sa na predvolanie dostavil. Prečítanie výpovede svedka Y.. N. Y. z prípravného konania tak nie je v súlade s § 263 ods. 3 písm. a/ Tr. por.

Rovnako tak na čítanie výpovedí poškodených T. H. a F. H., urobených v rámci prípravného konania cestou právnej pomoci poskytnutej orgánmi Českej republiky, neboli splnené podmienky § 263 ods. 3 písm. a/ Tr. por., o ktoré súd prvého stupňa čítanie uvedených výpovedí opiera. Zo spisového materiálu je zrejmé, že súd prvého stupňa doručoval predvolanie menovaným poškodeným priamo jeho zaslaním

na ich známu adresu v Českej republike. Vo vzťahu k T. H. zostali pokusy o doručenie predvolania na hlavné pojednávanie konané dňa 04.06.2012 a dňa 30.07.2012 neúspešné, o čom svedčí skutočnosť, že zasielané písomnosti boli konajúcemu súdu vrátené s oznámením poštového doručovateľa o dôvode nedoručenia zásielky.

Ani v tomto prípade nie je možné bez ďalšieho považovať záver súdu prvého stupňa o nedosiahnuteľnosti poškodeného T. H. za dôvodný. Tento záver nie je možné urobiť len na základe tej skutočnosti, že sa súdu nepodarilo doručiť mu predvolanie na hlavné pojednávanie. V takýchto prípadoch, ako už bolo naznačené, prichádza do úvahy postup podľa dvojstranných a mnohostranných medzinárodných zmlúv upravujúcich otázky právnej pomoci v styku s cudzinou v trestných veciach.

V tejto súvislosti krajský súd poznamenáva, že Slovenská republika má s Českou republikou uzatvorenú zmluvu o právnej pomoci poskytovanej justičnými orgánmi a úprave niektorých právnych vzťahov v občianskych a trestných veciach - oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky uverejnené v Zbierke zákonov pod č. 193/1993 (ďalej len „Zmluva“). Rozsah právnej pomoci je v uvedenej Zmluve upravený v čl. 6, ktorý ustanovuje, že zmluvné strany si poskytujú právnu pomoc výkonom jednotlivých úkonov, najmä spisovaním, zasielaním a doručovaním listín, vykonávaním ohliadok, odnímaním a odovzdávaním vecných dôkazov, zisťovaním adries, získavaním znaleckých posudkov, výsluchom účastníkov, obvinených, svedkov, znalcov a iných osôb.

V zmysle čl. 28 ods. 3 Zmluvy možno písomnosti zasielať adresátom aj priamo poštou. Je však potrebné si uvedomiť, že ak sa súdu nepodarí písomnosť takto doručiť, je pre ustálenie záveru o nedosiahnuteľnosti predvolanej osoby na účely postupu podľa § 263 ods. 3 písm. a/ Tr. por. nevyhnutné, aby súd vyvinul iniciatívu na doručenie písomnosti iným Zmluvou predpokladaným spôsobom, a to formou dožiadania na príslušné justičné orgány Českej republiky. Pri žiadosti o poskytnutie právnej pomoci je pritom potrebné vychádzať aj z relevantných ustanovení Európskeho dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach - oznámenie Federálneho ministerstva zahraničných vecí publikovaného pod č. 550/1992 Zb. (ďalej len „Dohovor“), na ktorý Zmluva vo svojom čl. 28 ods. 1 výslovne odkazuje.

Z obsahu odôvodnenia napadnutého rozsudku je možné predpokladať, že účasť svedkov - poškodených na hlavnom pojednávaní by bola významná z hľadiska objasňovania sporných skutočností, nakoľko súd v závere odôvodnenia napadnutého rozsudku výslovne uviedol, že výpoveď svedka Y. F. nebolo možné preveriť a poškodeným súd prvého stupňa nemal možnosť klásť otázky na hlavnom pojednávaní ohľadne významnej okolnosti.

V tomto smere, vzhľadom na dikciu čl. 10 ods. 1 Dohovoru, bolo na mieste, aby súd prostredníctvom dožiadania príslušných justičných orgánov Českej republiky požiadal o doručenie predvolania poškodeného F. H., a to i napriek tomu, že si tento poškodený predvolanie, ktoré mu bolo doručované priamo, prevzal, pričom súdu následne zaslal písomné oznámenie o dôvodoch svojej neúčasti na hlavnom pojednávaní a o neochote vo veci ďalej vypovedať.

Pre úplnosť je potrebné poukázať aj na tú skutočnosť, že príslušné ustanovenia Dohovoru (čl. 11) upravujú aj postup v prípade, ak osoba, ktorej účasť na hlavnom pojednávaní je pre dožadujúcu stranu nevyhnutná, je vo výkone väzby alebo vo výkone trestu odňatia slobody.

S prihliadnutím na uvedené skutočnosti, z ktorých vyplýva, že súd prvého stupňa nevyužil všetky dostupné možnosti na zabezpečenie účasti vyššie menovaných osôb na hlavnom pojednávaní, nemožno považovať záver súdu o ich nedosiahnuteľnosti za dôvodný. Dôsledkom toho je, že čítanie ich výpovedí z prípravného konania na hlavnom pojednávaní bolo v rozpore s § 263 ods. 3 písm. a/ Tr. por., a teda nezákonné.

Vzhľadom na vytýkané procesné nedostatky sa odvolací súd vecnou správnosťou napadnutého rozsudku nezaoberal.

Z uvedeného dôvodu Krajský súd v Bratislave napadnutý rozsudok podľa § 321 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por. zrušil a podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec vrátil súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Úlohou súdu prvého stupňa po vrátení veci bude predvolanie svedka Y. N. Y. na hlavné pojednávanie, a to buď priamym doručením predvolania (nakoľko nič nenasvedčuje tomu, že by sa menovaný svedok aj na základe takéhoto spôsobu predvolania neustanovil na hlavné pojednávanie) alebo postupom podľa medzinárodných zmlúv. Ak súd prvého stupňa zvolí pri doručovaní predvolania prvú možnosť a svedok sa na hlavné pojednávanie napriek tomu nedostaví, bude aj tak nevyhnutné pri zabezpečení účasti svedka postupovať druhým z naznačených spôsobov doručovania.

Vo vzťahu k poškodeným T. H. a F. H. bude potom povinnosťou súdu postupovať pri predvolaní menovaných osôb podľa relevantných ustanovení Zmluvy a Dohovoru, a to cestou dožiadania na justičné orgány Českej republiky, pričom odvolací súd dáva opätovne do pozornosti čl. 10 ods. 1 Dohovoru.

V neposlednom rade by sa súd prvého stupňa mal zaoberať aj otázkou prípustnosti ostatných možností dožiadania (predmetu dožiadania ohľadne vykonania dôkazu dožiadaným orgánom - súdom cudzieho štátu) na príslušné justičné orgány upravenými v uvedených medzinárodných zmluvách z hľadiska potrieb vyplývajúcich z procesu dokazovania, a to v kontexte relevantných ustanovení Trestného poriadku vrátane tých, ktoré upravujú základné zásady trestného konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.